

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Hoofdstedelijke Lagere School te BRUSSEL-STAD

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	3673
Instelling	Hoofdstedelijke Lagere School
Directeur	Nadia Berhmoun
Adres	Groendreef 16 - 1000 BRUSSEL-STAD
Telefoon	02-274.09.25
Fax	02-274.09.28
E-mail	nadia.berhmoun@brunette.brucity.be
Website	www.klavertjevierschool.be
Bestuur van de instelling	Stad Brussel - Dep. Openbaar Onderwijs
Adres	Anspachlaan 6 - 1000 BRUSSEL-STAD
Scholengemeenschap	Basisonderwijs Brussel
Adres	Louis Wittouckstraat 46 - 1020 LAKEN
CLB	Centrum voor Leerlingenbegeleiding van de Vlaamse
Adres	Gemeenschapscommissie Brussel Technologiestraat 1 - 1082 SINT-AGATHA-BERCHEM
Dagen van het doorlichtingsbezoek	22-04-2014, 23-04-2014, 24-04-2014, 25-04-2014
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	25-04-2014
Datum bespreking verslag met de instelling	09-05-2014
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Ann BRYs
Teamleden	Hendrik D'HULSTER

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Lager onderwijs: lichamelijke opvoeding	8
3.1.1.2 Lager onderwijs: Nederlands	10
3.1.1.3 Lager onderwijs: wiskunde.....	12
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid , veiligheid en hygiëne'?.....	13
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	14
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	15
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	16
4.1 Deskundigheidsbevordering.....	16
4.2 Sociale en emotionele begeleiding.....	17
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	18
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	20
6.1 Wat doet de school goed?.....	20
6.2 Wat kan de school verbeteren?	20
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	21
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	22
8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING.....	22

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.
In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De gemeentelijke lagere school heeft officieel twee vestigingsplaatsen maar in realiteit functioneert elke vestigingsplaats als een autonome basisschool. Vestigingsplaats Claessensstraat 59 in Laken is de Leidstarschool en vestigingsplaats Groendreef in Brussel-Stad is de basisschool 't Klavertje 4. In de feiten is aan elke vestigingsplaats een directeur toegewezen, die verantwoordelijk is voor de volledige basisschool van het desbetreffende adres. Hoewel de huidige organisatie een optimale werking van beide instellingen ten goede komt en al geruime tijd in voege is, zijn de administratieve diensten van het departement onderwijs van deze feitelijke situatie nooit op de hoogte gesteld. De bestendiging van de juridische situatie leidt tot een verwarrend personeelsbeheer wat een transparante onderwijsorganisatie belemmert.

De populatie van beide scholen is vergelijkbaar. Het merendeel van de kinderen woont in de buurt, heeft het Nederlands niet als thuistaal en is kansarm. De meeste kinderen gebruiken het Nederlands enkel op school en ook in de plaatselijke omgeving wordt zeer weinig Nederlands gesproken. De teamsamenstelling is in de vestiging Leidstar vrij stabiel. In de vestiging 't Klavertje 4 is dat veel minder het geval. Daar heeft de school al verschillende jaren te maken met een groot verloop van personeel. De directie werd begin vorig schooljaar aangesteld. Stilaan groeit ook in deze vestigingsplaats een zekere gelijkgerichtheid en de hoop op meer stabiliteit.

De onderwijsinspectie onderzocht tijdens de doorlichting de leergebieden Nederlands, wiskunde en lichamelijke opvoeding. Tijdens haar onderzoek peilde de onderwijsinspectie ook naar de kwaliteit van de deskundigheidsbevordering, de sociale en emotionele begeleiding en het algemeen beleid van de school. Daarnaast controleerde ze aspecten van de regelgeving en de woonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de schoolgebouwen.

Het erkenningsonderzoek wijst uit dat de gerealiseerde resultaten van de onderzochte leergebieden Nederlands, wiskunde en lichamelijke opvoeding in beide vestigingen nog niet aan de maatschappelijke verwachtingen voldoen.

De tekorten voor lichamelijke opvoeding verschillen per vestigingsplaats. In vestigingsplaats Leidstar voldoet de infrastructuur van de gymzaal niet. De inplanting ervan in de school en de slechte akoestiek bemoeilijken de lessen in sterke mate. Verschillende balspellen zijn zowat onmogelijk en enkele toestellen die noodzakelijk zijn voor het bereiken van bepaalde eindtermen ontbreken. Rekening houdend met deze beperkingen krijgen de leerlingen toch een volledig, evenwichtig en goed gegradeerd aanbod en ontwikkelingsgerichte feedback. In vestigingsplaats 't Klavertje 4 is dat veel minder het geval. Het leerplan is er niet het referentiekader voor het aanbod. De evaluatie van de leerlingen is onvolledig en niet ontwikkelingsgericht. Een significant aantal leerlingen behaalt de eindterm inzake zwemmen niet.

Het onderwijs in wiskunde voldoet niet. Onderwijsleerpakketten ondersteunen de volledigheid van het aanbod en de gradatie maar de leerkrachten zetten de leerlingen weinig aan tot probleemoplossend denken of om denkprocessen of wiskundige begrippen te verwoorden. Leerlingen krijgen vaak langdurige klassikale lessen te verwerken met veel individuele inoefening. De feedback die ze krijgen is weinig ontwikkelingsgericht. Toetsresultaten leiden tot differentiatie en remediëring door zorgondersteuners. Klasleerkrachten bieden niet systematisch eerstelijnszorg. De effecten van enkele geïsoleerde acties om de leerlingresultaten te verbeteren, voldoen vooralsnog niet.

Voor Nederlands zijn de problemen gelijkaardig. Het onderwijs legt veeleer de nadruk op de technische dan op de communicatieve vaardigheden. Dat komt sterk tot uiting bij het schrijfonderwijs. Daar zet de school veel meer in op spellend dan op functioneel schrijven, zonder het gewenste resultaat overigens. Doelgericht spreek- en luisteronderwijs komt te beperkt aan bod. Hoewel de zorg structureel goed uitgebouwd is, is ze nog te weinig effectief. Daartoe is de eerstelijnszorg te zwak ingevuld en is er te weinig aandacht voor de doeltreffendheid van de hulpverlening en van de preventieve acties. Zo renderen acties om de leesvaardigheden te verbeteren nog onvoldoende.

Uit het kwaliteitsonderzoek blijkt dat beide vestigingen investeren in de professionalisering van het team. Momenteel gebeurt dit nog niet vanuit een doordachte langetermijnplanning maar de diverse initiatieven vloeien wel voort uit de behoeftebevraging van de leerkrachten. De teamleden maken gebruik van de externe ondersteuners die de specifieke problematiek van de Brusselse scholen begeleiden en van het ondersteuningsaanbod vanuit de pedagogische begeleiding.

Beide vestigingen investeren in de sociale en emotionele begeleiding van de kinderen. De specifieke aanpak en de invulling ervan bevinden zich in een ontwikkelingsproces. De zorgondersteuners van beide vestigingen bieden doelgerichte begeleiding op leerling- en klasniveau. Vestigingsplaats Leidstar introduceerde een specifiek programma gericht op de sociale en emotionele ontwikkeling van de kinderen. In vestigingsplaats 't Klavertje 4 is er veel aandacht voor het omgaan met grensoverschrijdend gedrag.

In beide vestigingen is een positief veranderingsproces gaande om het organisatorische en pedagogische functioneren te optimaliseren. Het engagement van beide directeurs biedt rust en continuïteit in de scholen. Zij starten waardevolle initiatieven op en schakelen, indien nodig, externe onderwijsondersteuners of de pedagogische begeleiding in om doelgericht werk te realiseren. Zij worden daarin sterk gesteund door hun respectieve zorgcoördinatoren en bij uitbreiding door de kernteams.

De inspectie sluit de doorlichting af met een gunstig advies beperkt in de tijd voor de onderwijsdoelstellingen. De school krijgt de opdracht de vermelde tekorten voor Nederlands, wiskunde en lichamelijke opvoeding weg te werken. Het engagement van het intern beleid, van het zorgteam en van meerdere leerkrachten van beide vestigingen geeft het vertrouwen dat het team samen met externe onderwijsondersteuners en de pedagogische begeleiding de onderwijskwaliteit van de lagere afdelingen verder zal verhogen. De inspectie wenst het schoolteam daarbij alle succes.

Voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne en voor de onderwijsreglementering formuleert de onderwijsinspectie enkele tekorten die binnen de vastgelegde termijnen weggewerkt moeten worden.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Lager onderwijs - Leergebieden

Nederlands

wiskunde

lichamelijke opvoeding

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Begeleiding

Sociale en emotionele begeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Lager onderwijs: lichamelijke opvoeding

Voldoet niet

De lagere school bereikt de eindtermen lichamelijke opvoeding in onvoldoende mate. In vestigingsplaats 't Klavertje 4 is het leerplan niet het referentiekader voor de planning. De volledigheid en het evenwichtig aanbod van de verschillende domeinen zijn in deze vestigingsplaats niet gegarandeerd. De gradatie in het aanbod voldoet er niet. De evaluatie van de leerlingen is er onvolledig en niet afgestemd op de leerplandoelen. In vestigingsplaats Leidstar is de infrastructuur ongeschikt en ontbreken bepaalde toestellen.

Curriculum	De onderwijspraktijk vertoont belangrijke verschillen in de twee vestigingsplaatsen. In vestiging 't Klavertje 4 is het leerplan niet het referentiekader voor het plannen van het aanbod en de bewaking van de volledigheid ervan. De summier verwijzing naar de eindtermen volstaat niet. Bovendien is er te weinig aandacht voor gradatie in het aanbod. De drie ontwikkelingsfasen, zoals bepaald in het leerplan, zijn nauwelijks herkenbaar in de voorgelegde planningsdocumenten. Het activiteitsgebied 'ritmisch en expressief bewegen' komt omzeggens niet voor. Van 'fitheid en gezondheid' en 'zelfconcept en sociaal functioneren' wordt geen gewag gemaakt. Het zwemonderwijs wordt pas vanaf het derde leerjaar georganiseerd. Een significant aantal leerlingen bereikt de eindterm inzake zwemmen niet. Hoewel de school zich hiervan bewust is, zijn er geen plannen om hieraan te verhelpen. In de vestiging Leidstar is de situatie sterk verschillend. Hier is het leerplan uitdrukkelijk het referentiekader. Het aanbod aan deze leerlingen is voldoende volledig en gegradeerd. Er is evenwicht tussen de verschillende domeinen. De leerlingen gaan vanaf het eerste leerjaar zwemmen en de meesten bereiken de eindterm ter zake. De school werkt samen met de Stichting Vlaamse Schoolsport voor activiteiten zowel binnen als buiten de schooluren. Om de twee jaar zijn er extramurale, meerdaagse activiteiten waarbij er dagelijks ruimte is voor sportbeoefening.
Onderwijsaanbod	
<i>Referentiekader</i>	
<i>Planning</i>	
<i>Evenwichtig en volledig</i>	
<i>Samenhang</i>	
<i>Brede harmonische vorming</i>	
<i>Actief leren</i>	

Curriculum	In beide vestigingsplaatsen organiseert de school lesblokken van 2 lestijden. Dit beperkt enerzijds tijdverlies omwille van het omkleden, maar anderzijds zijn dit voor de jongere leerlingen (te) lange lessen en hebben leerlingen maar een keer per week een les lichamelijke opvoeding. Uit observaties blijkt dat de leermeesters streven naar een hoge activiteitsgraad van de leerlingen. Met het oog op de vrij lange lestijd is er ook voldoende afwisseling tussen intense en meer rustige momenten. Om de lestijd optimaal te benutten en omwille van de veiligheid is de aanpak rustig maar kordaat en gedisciplineerd.
Onderwijsorganisatie	
<i>Onderwijstijd</i> <i>Klasmanagement</i>	

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over voldoende 'klein materieel'. Vooral in de vestiging Leidstar is dit in aanzienlijke mate aanwezig. Inzake grotere toestellen daarentegen ontbreken in de vestiging Leidstar een trampoline, een klimraam, een bok. Ook klimtouwen en netten en doelen voor verschillende balsporten zijn niet voorhanden. In beide vestigingsplaatsen is er weinig rollend/glijdend materieel.

Materieel beheer
Infrastructuur

De infrastructuur in de vestiging 't Klavertje 4 voldoet. In de vestiging Leidstar is dat niet zo. De gymzaal is er niet geschikt om de lessen lichamelijke opvoeding op een kwaliteitsvolle wijze te laten verlopen. De gebrekkige akoestiek maakt het zo goed als onmogelijk om een rustig en aangenaam klimaat te creëren waarbinnen de leerlingen de lessen aandachtig kunnen volgen. Daarnaast is deze gymzaal op een weinig oordeelkundige wijze ingeplant in de schoolinfrastructuur. De zaal fungeert ook als inkomhal, eetzaal, doorloopruimte en speelruimte bij regenweer. De lessen worden dan ook vaak gestoord en de vloer is geregeld bevuild. De bevoering is bovendien hard en koud. Voor verschillende bewegingsactiviteiten, waaronder balspelen, is de zaal ongeschikt. De speelplaats is ook bij mooi weer geen waardig alternatief. De betegeling is oneffen door opstekende boomwortels en ze is onvolledig aan de zijkanen. Bovendien staan de bomen centraal op de speelplaats. Ook dat hindert heel wat activiteiten. In beide vestigingsplaatsen krijgen leerlingen extra bewegingskansen tijdens de pauzes door speeltoestellen op de speelplaats. De vestigingsplaats Leidstar beschikt niet over (gescheiden) kleedruimtes. Vooral voor leerlingen uit de bovenbouw is dat onaanvaardbaar.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Gericht op bijsturing

In de vestiging 't Klavertje 4 wordt de inzet van de leerlingen geregeld beoordeeld. Een permanente evaluatie van hun motorische competenties is er niet. Er is de intentie om de leerlingen op het einde van het schooljaar te evalueren op gymnastiek, atletiek en balvaardigheden; een evaluatie van de drie andere activiteitsgebieden is niet voorzien. Deze eenmalige en onvolledige evaluatie is ook omwille van het gekozen tijdstip weinig ontwikkelingsgericht. In de vestiging Leidstar formuleert de leermeester bij elk van zijn lessen een aantal vragen met het oog op de evaluatie van zowel de leerlingen als van de les. Daartoe zijn er telkens gerichte observaties. Deze leiden tot puntenscores op basis van heldere criteria. Er is aandacht voor attitudes en fair play. De scores worden aangevuld met ontwikkelingsgerichte feedback. De vestigingsplaats Leidstar neemt deel aan de eindtoetsen van de koepel. Tijdens de lessen krijgen de leerlingen onmiddellijk feedback. Die is vooral aanmoedigend.

Evaluatie
Rapporteringspraktijk
Interne en externe
communicatie

De leermeester van de vestiging Leidstar is steeds aanwezig bij oudercontacten. Hij neemt initiatief om in gesprek te gaan met de ouders van leerlingen met noden of problemen inzake lichamelijke opvoeding.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

De leermeesters passen de intensiteit van hun begeleiding aan de noden van de leerlingen aan. In de documenten voor de vestiging Leidstar is differentiatie stevast opgenomen in de planning. Het zwemonderwijs is in beide vestigingen georganiseerd in niveaugroepen. Via projecten en permanente acties heeft de school aandacht voor een gezonde levensstijl i.c. beweging en gezonde voeding. De leermeesters hebben kennis van nabije sportclubs en -organisaties. In de vestiging Leidstar beschikt de leermeester over relevante info over fysieke (ontwikkelings)problemen van de leerlingen.

Professionalisering	In de vestigingsplaats Leidstar volgt de leermeester geregeld nascholingen in zijn vakgebied. Hij kan de implementatie ervan in zijn onderwijspraktijk aantonen.
Deskundigheidsbevordering	Op het niveau van de scholengemeenschap krijgen de leermeesters lichamelijke opvoeding weinig kansen om hun expertise te delen en/of te verhogen.
<i>Interne expertise</i>	
<i>Nascholingen</i>	

3.1.1.2 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet niet

De school bereikt de eindtermen Nederlands in onvoldoende mate. De domeinen spreken, luisteren, lezen en schrijven worden onvoldoende evenwichtig aangeboden. De evaluatiepraktijk leidt te weinig tot een doelgerichte en doeltreffende leerbegeleiding.

Curriculum	In beide vestigingsplaatsen vormen de respectieve onderwijsleerpakketten de belangrijkste referentiekaders voor het plannen van het aanbod. Het leerplan is in mindere mate de leidraad voor de meeste leerkrachten. Voor het eerste leerjaar is er een onderwijsleerpakket dat vooral gericht is op het aanvankelijk lezen. Daarnaast ligt de focus vooral op spelling; het spreek- en luisteronderwijs daarentegen is onvoldoende performant en doelgericht. Dat is ook zo in de andere leerjaren. Mede daardoor stapelen de moeilijkheden zich op, ook voor technisch en begrijpend lezen en voor spellend en functioneel schrijven. Leerlingenwerk en toetsresultaten tonen aan dat een significant aantal leerlingen te weinig voortgang maakt. De school werkt aan een leesbeleid met het accent op leesplezier en begrijpend lezen. In vestigingsplaats Leidstar roept zij daartoe de hulp in van een externe begeleider. Dit is positief, maar in beide vestigingsplaatsen blijken ook leerlingen in de bovenbouw onvoldoende vorderingen te maken in het technisch lezen. De onderwijsleerpakketten worden niet in elke groep even consequent toegepast. Vooral het aanbod van communicatieve vaardigheden is te beperkt. In de vestiging 't Klavertje 4 zijn er weinig initiatieven om het onderwijsleerpakket aan te passen, rekening houdend met de leerlingenkenmerken. Dit bemoeilijkt de aansluiting bij de leefwereld en de noden van de leerlingen en verhindert het doeltreffend didactisch handelen van de leerkrachten. De keuze voor het betreffende pakket ligt in het verleden en heeft geen groot draagvlak bij het team. Er zijn weinig afspraken voor een vlotte overgang van het eerste naar het tweede leerjaar. De school koppelt het leergebied wereldoriëntatie aan de thema's binnen Nederlands. Hierdoor realiseert de school in zekere mate horizontale samenhang en krijgen de inoefening van verschillende vaardigheden en de actieve woordenschatverwerving meer kansen.
Onderwijsaanbod	
<i>Referentiekader</i>	
<i>Planning</i>	
<i>Evenwichtig en volledig</i>	
<i>Samenhang</i>	
Curriculum	Klasleerkrachten wenden werk- en groepeeringsvormen met het oog op differentiatie bijna uitsluitend aan wanneer de zorgondersteuner hulp biedt. In hun planningsdocumenten is hiervoor expliciet ruimte voorzien. Meestal blijft die oningevuld.
Onderwijsorganisatie	
<i>Klasmanagement</i>	
Materieel beheer	In de vestiging Leidstar stonden de klasbibliotheken en leeshoeken kortgeleden in de focus. In alle klassen is nu een leesplek voorzien, maar het boekenaanbod blijft in verschillende klassen te beperkt en/of verouderd. De richtlijnen van het onderwijsleerpakket voor de samenstelling en indeling van de boekenhoeken worden nauwelijks gevolgd. Geregeld gaan de leerlingen naar de openbare bibliotheek. Ook in de vestiging 't Klavertje 4 is het boekenaanbod in de klassen beperkt. Een schoolbibliotheek vult dit aan, maar het gebruik ervan is beperkt. De integratie van ICT in het onderwijsleerproces is zeer miniem.
Uitrusting	
<i>Leermiddelen</i>	

Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Kindvolgsysteem</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i> <i>Gericht op bijsturing</i>	Leerlingen krijgen nauwelijks (aanmoedigende) feedback op hun schriftelijk werk. De school heeft geen afspraken over hoe en wat te corrigeren door leerkrachten en leerlingen. In de vestiging Leidstar wordt in verschillende klassen het leerlingenwerk onvoldoende nagekeken. Naast de toetsen van de onderwijsleerpakketten neemt de school ook genormeerde toetsen af voor technisch en begrijpend lezen en voor spelling. De resultaten van deze toetsen worden consequent opgelijst en geanalyseerd door de respectieve zorgteams. Ook klasleerkrachten inventariseren fouten na toetsen. Voor luisteren en spreken zijn er geregeld eigengemaakte toetsen. De criteria voor de evaluatie zijn vaak vrij intuïtief gekozen.
Evaluatie Rapporteringspraktijk <i>Evenwichtig en volledig</i>	De puntenscores op het rapport worden verrekend in een totaal procent voor het leergebied. Bepaalde vaardigheden krijgen daarbij (onbedoeld) een groter gewicht dan andere. Daardoor geeft de totaalscore geen correct beeld van de leerprestaties van de leerlingen. De commentaar bij de toetsresultaten is vaak weinig aanmoedigend of ontwikkelingsgericht. De leerkrachten leggen geregeld de verantwoordelijkheid voor minder goede resultaten en voor de remediëring ervan bij de leerlingen.
Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming</i> <i>Zorg</i>	Toetsresultaten leiden na bespreking in en met het zorgteam tot differentiatie en remediëring door de zorgondersteuners. De rol van de klasleerkrachten als eerstelijnszorgers daarentegen wordt te beperkt ingevuld; van planmatige differentiatie en remediëring is op dat niveau weinig sprake. Het inzetten van de zorgondersteuners komt soms meer tegemoet aan de noden van de klasleerkrachten dan aan de noden van de leerlingen. De soms inefficiënte besteding van de middelen vertraagt of verhindert geregeld de doeltreffendheid van de maatregelen en beperkt de mogelijkheden tot effectieve zorg. Nochtans ontwikkelen de zorgteams onder leiding van de zorgcoördinatoren een breed en gelaagd zorgbeleid gebaseerd op een doordachte visie. Momenteel is er te weinig aandacht voor de doeltreffendheid van de maatregelen. Het hoeken- of contractwerk of het planbord leiden vooral tot tempodifferentiatie; differentiatie naar niveau komt maar beperkt voor. Voor kinderen die het Nederlands onvoldoende beheersen, zijn er te weinig structurele maatregelen om hen een intensieve taalactivering aan te bieden. Bij een nieuw schooljaar komt de hulpverlening vrij traag op gang, ook aan leerlingen waarvan de problematiek gekend is. De school telt een hoog percentage leerlingen met schoolse achterstand. Ze streeft er naar om dit cijfer te verlagen, maar slaagt daar nog onvoldoende in.
Professionalisering Deskundigheidsbevordering <i>Interne expertise</i> <i>Nascholingen</i>	Per vestigingsplaats organiseert de school jaarlijks een behoeftepeiling voor de keuze van teamgerichte en individuele nascholingen. Ze gaat in op het aanbod van de pedagogische begeleiding en van andere externe organisaties. Enkele teamleden volgden een opleiding tot taalbeleidsexpert. In de vestiging Leidstar leidde dit tot de oprichting van een werkgroep ter zake. In de vestiging 't Klavertje 4 krijgen collega's van parallelklassen kansen om informeel van elkaar te leren. De principes van het taalvaardigheidsonderwijs zijn niet algemeen gekend. De twee vestigingsplaatsen nemen weinig initiatieven om hun expertise te delen met elkaar.

3.1.1.3 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet niet

De leerlingen bereiken de eindtermen wiskunde in onvoldoende mate. De school slaagt er onvoldoende in om doeltreffend onderwijs op maat te realiseren. Het didactisch handelen van leerkrachten ondersteunt het verwerven van wiskundige inzichten onvoldoende. De school slaagt er vooralsnog niet in om de zwakke leerlingenprestaties voor onder meer meten en meetkunde om te buigen.

Curriculum	De respectieve onderwijsleerpakketten vormen de belangrijkste referentiekaders bij het plannen van het aanbod. Zo wil de school evenwichtig, volledig en
Onderwijsaanbod	gegradeerd wiskundeonderwijs realiseren. Naast de instructie gaat het daarbij
<i>Referentiekader</i>	vooral om het invullen van de werkboeken. De handleidingen met didactische
<i>Planning</i>	richtlijnen worden weinig gevolgd. Het leerplan is in mindere mate een leidraad
<i>Evenwichtig en volledig</i>	voor het plannen van het aanbod, maar de school deed al inspanningen om het
<i>Actief leren</i>	onderwijsleerpakket af te toetsen aan het leerplan.
	Tijdens de observaties worden leerlingen weinig aangezet om
	probleemoplossend te denken, om denkprocessen of wiskundige begrippen te
	verwoorden. De lesinhouden worden meestal niet in een context aangeboden;
	het gaat vooral om technisch-cognitieve processen, waarbij de leerlingen veeleer
	aangezet worden om een werkwijze kopiërend toe te passen zonder dat hun
	wiskundig inzicht verdiept wordt. De gerichte en gedifferentieerde aanwending
	van concrete en/of schematische materialen is ondermaats.
	De leerlingenkenmerken bemoeilijken de verwerving en toepassing van
	wiskundige begrippen. De school ondernam nog geen gerichte acties om hieraan
	tegemoet te komen.
	Wanneer leerkrachten ervaren dat de leerlingen de leerinhouden nog niet
	voldoende beheersen, vullen ze het aanbod van het onderwijsleerpakket aan met
	extra oefenbladen. Dat is positief maar meestal kadert dit niet in afspraken op
	schoolniveau of in een aanpak op langere termijn.
	In de vestiging 't Klavertje 4 maakte het zorgteam voor de verschillende leerjaren
	ondersteunende en goed gegradeerde affiches inzake hoofdrekken.
Curriculum	Lange lesmomenten met langdurige klassikale instructie en dito individuele
Onderwijsorganisatie	inoefening komen vaak voor. De concentratie en motivatie van de leerlingen
<i>Klasmanagement</i>	kunnen daardoor achteruit gaan en het rendement van de lessen verlagen.
<i>Onderwijstijd</i>	Klasleerkrachten wenden werk- en groeperingsvormen met het oog op
	differentiatie bijna uitsluitend aan wanneer de zorgondersteuner hulp biedt. In
	de planningsdocumenten van leerkrachten is expliciet ruimte voorzien voor
	differentiatie. Meestal blijft die oningevuld.
Materieel beheer	De school beschikt over de nodige leermiddelen en didactisch materiaal, maar
Uitrusting	die worden niet altijd (functioneel) ingezet.
<i>Leermiddelen</i>	Hoewel meten een actiepoint is in de vestiging Leidstar, is dit nauwelijks zichtbaar
	in het klasbeeld. Ook permanente meetstands, werkhoeken of winkels zijn er
	niet. Er zijn wel afspraken over referentiematen.
	De integratie van ICT in het onderwijsleerproces is miniem.
Evaluatie	Leerlingen krijgen nauwelijks (aanmoedigende) feedback op hun schriftelijk werk.
Evaluatiepraktijk	De school heeft geen afspraken over hoe en wat te corrigeren door leerkrachten
<i>Evenwichtig en representatief</i>	en leerlingen. In vestigingsplaats Leidstar wordt in verschillende klassen het
<i>Leerlingvolgsysteem</i>	leerlingenwerk onvoldoende nagekeken.
	Naast de toetsen van de onderwijsleerpakketten neemt de school ook
	genormeerde toetsen af. De resultaten van deze toetsen worden consequent
	opgelijst en geanalyseerd door de respectieve zorgteams.

Evaluatie
Rapporteringspraktijk
*Interne en externe
communicatie*

De commentaar bij de toetsresultaten op het rapport is vaak weinig aanmoedigend of ontwikkelingsgericht. De leerkrachten leggen geregeld de verantwoordelijkheid voor minder goede resultaten en voor de remediëring ervan bij de leerlingen.

Begeleiding
Leerbegeleiding
*Beeldvorming
Zorg*

Toetsresultaten leiden na bespreking in en met het zorgteam tot differentiatie en remediëring door de zorgondersteuners. Al te vaak richt de remediëring zich op momentane tekorten. Onderliggende problemen worden geregeld over het hoofd gezien. De rol van de klasleerkrachten als eerstelijnszorgers wordt te beperkt ingevuld; van planmatige differentiatie en remediëring is op dat niveau weinig sprake. Het inzetten van de zorgondersteuners komt soms meer tegemoet aan de noden van de klasleerkrachten dan aan de noden van de leerlingen. De soms inefficiënte besteding van de middelen vertraagt of verhindert geregeld de doeltreffendheid van de maatregelen en beperkt de mogelijkheden tot effectieve zorg. Nochtans ontwikkelen de zorgteams onder leiding van de zorgcoördinatoren een breed en gelaagd zorgbeleid gebaseerd op een doordachte visie. Momenteel is er te weinig aandacht voor de doeltreffendheid van de maatregelen.

Het hoeken- of contractwerk of het planbord leiden vooral tot tempodifferentiatie; differentiatie naar niveau komt maar beperkt voor. Enkele leerlingen doorlopen een individueel traject. De school wil daardoor haar aanbod aanpassen aan de grote leerachterstand van deze leerlingen zonder (verdere) schoolse achterstand te veroorzaken. Dat is positief, maar het rendement ervan op langere termijn is zeer onzeker. De instructie aan deze leerlingen is immers beperkt en de school zet geen tijdspad uit met doelen op middellange en langere termijn.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen

Per vestigingsplaats organiseert de school jaarlijks een behoeftepeiling voor de keuze van teamgerichte en individuele nascholingen. Aspecten van wiskunde stonden de laatste jaren niet in de focus.

Kwaliteitszorg

Om aan de zwakke leerlingenprestaties voor meten te verhelpen, richtte de vestiging Leidstar tijdens het eerste trimester enkele 'talentenmarkten' in, waarbij leerlingen in groepen meetopdrachten en -oefeningen kregen. Dat is op zich zeer positief, maar de effecten van deze aanpak op zo'n korte termijn zijn onduidelijk. De school onderzocht niet of deze actie volstaat. Er zijn geen afspraken voor verdere maatregelen.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

Op basis van het onderzoek ter plaatse en de analyse van de beschikbare documenten blijkt dat de school niet voldoet in het systematisch beheersen en wegwerken van risico's en problemen aangaande bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH).

De organisatie en de uitvoering van het welzijnsbeleid situeren zich op het niveau van de stad Brussel en op het lokaal niveau in de school. De stad beschikt over een uitgebreide interne dienst veiligheid en infrastructuur. Deze volgt het welzijnsbeleid in de school op en adviseert en plant acties en aanpassingen aan de infrastructuur. In de school is de directeur het 'preventie-aanspreekpunt'. Zij fungeert als contactpersoon voor de interne dienst preventie en bescherming op het werk en neemt lokaal een aantal taken op. De samenwerking tussen het lokaal niveau en het hogere beleidsniveau met betrekking tot aandachtspunten rond veiligheid en infrastructuur, verloopt moeizaam.

Een aantal kwaliteitsaspecten bij de organisatie van het welzijnsbeleid is zwak. Het globaal preventieplan en het jaaractieplan gaan onvoldoende uit van de werkelijk aanwezige risico's en noden in de school. De

school heeft weinig of geen inspraak in de uitvoering of de planning van verbeteringswerken. Het comité preventie en bescherming vergadert overkoepelend op niveau van het schoolbestuur. De directeur heeft slechts een beperkt zicht op de werking van het comité, waardoor een formeel overleg over het welzijnsbeleid op schoolniveau tussen het beleid en de werknemers eigenlijk ontbreekt. Hierdoor heeft het personeel niet de kans om zijn mening over noodzakelijke verbeteringen in te brengen. De tweejaarlijkse rondgang van de preventieadviseur en de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer gebeuren slechts in een beperkt aantal lokalen en ruimtes en richt zich uitsluitend op het welzijn en de veiligheid van het personeel. Zij focussen bij hun rondgang niet op het welzijn en de veiligheid van de leerlingen. Hun bevindingen zijn niet systematisch opgenomen in het jaaractieplan of het globaal preventieplan. Een systematisch risicobeheersingssysteem ontbreekt.

In beide vestigingsplaatsen voldoen verscheidene kwaliteitsaspecten op het vlak van de bewoonbaarheid en veiligheid van de leer- en werkomgeving niet aan de minimale verwachtingen om aan de erkenningsvoorwaarde BVH te voldoen. De keuringsverslagen van de verwarmingsinstallaties op gas ontbreken in beide vestigingsplaatsen. Daarnaast blijkt uit nazicht van de globale preventieplannen en jaaractieplannen van beide afdelingen dat niet alle opmerkingen uit de verslagen van interne en externe deskundigen systematisch zijn opgenomen in deze plannen. Hierdoor heeft de school voor haar beide vestigingsplaatsen geen duidelijk en volledig beeld over de mogelijke risico's en noodzakelijke verbeteringen. Zo bijvoorbeeld is het voor de school onduidelijk of de opmerkingen uit het controleverslag van het FAVV (vestigingsplaats Leidstar) uit de brandpreventieverslagen (beide vestigingsplaatsen) en uit de keuringsverslagen van de elektrische laagspanningsinstallaties (vestigingsplaats Leidstar) zijn weggewerkt. Op de speelplaats van vestigingsplaats Leidstar is er door oneffenheden en losliggende tegels valgevaar. Deze speelplaats heeft ook geen overdekt gedeelte. Nog in vestigingsplaats Leidstar doet de centrale inkomhal - die zowel door de Nederlandstalige als door de Franstalige school op dezelfde campus wordt gebruikt - dienst als gymzaal, eetzaal en polyvalente ruimte voor allerlei activiteiten. Hierdoor is deze ruimte voortdurend in gebruik en is de vloer vaak bevuild. De bevuilde vloer maakt deze ruimte voor een aantal bewegingsactiviteiten ongeschikt. Bovendien is de akoestiek in deze ruimte zeer slecht. Dit bemoeilijkt in belangrijke mate een rustig verloop van de activiteiten die er plaatsvinden.

Op het vlak van gezondheid en hygiëne voldoen een aantal kwaliteitsaspecten evenmin aan de minimale verwachtingen. In de vestigingsplaats Leidstar zijn er geen gescheiden toiletten voor het personeel.

Op basis van deze vaststellingen besluit de onderwijsinspectie dat de onderwijsinstelling nog onvoldoende voldoet aan de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja
Wordt de officiële school begeleid door de begeleidingsdienst van het GO!, OVSG of POV? (decreet bao - art. 62,§2,4°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het orde- en tuchtreglement van de leerlingen met inbegrip van de beroepsmogelijkheden	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend	ja
• de procedure volgens welke beroep kan worden ingediend tegen een beslissing van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	neen
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	neen
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	neen
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Deskundigheidsbevordering

- Doelgerichtheid** Beide vestigingen investeren in deskundigheidsbevordering waarbij de teamgerichte nascholing primeert. Vanuit een behoefteanalyse legt het schoolteam prioriteiten vast en vraagt of zoekt het passende nascholingen. De school maakt doelgericht gebruik van het gratis nascholingsaanbod voor Brusselse scholen. In de vestiging 't Klavertje 4 doet de beginnende directeur een beroep op de pedagogische begeleiding om expertise op te bouwen binnen deze complexe onderwijscontext. Tevens investeren leerkrachten in werkgroepen, onder meer voor de ontwikkeling van een huiswerkbeleid. In beide vestigingsplaatsen gebeurt de deskundigheidsbevordering nog maar beperkt vanuit een doordachte en gefaseerde korte- en langetermijnplanning en/of in het kader van een outputbeleid.
- Ondersteuning** Het team kan een beroep doen op de externe onderwijsondersteuners die voorzien zijn voor Brussel. In vestigingsplaats Leidstar loopt momenteel een begeleidingstraject voor de ontwikkeling van een talenbeleid met het accent op begrijpend lezen en strategische vaardigheden. Leerkrachten geven aan dat zij hierdoor op professioneel vlak een ontwikkelingstraject doorlopen. Toch blijkt het rendement van de ondersteuning vaak beperkt. Frequentie vervangingen van teamleden maken de verankering in de werking niet eenvoudig en soms dienen dezelfde aspecten opnieuw aangepakt te worden bij de professionalisering. Vooral in vestigingsplaats 't Klavertje 4 stelt dit probleem zich uitdrukkelijk. De schoolteams van beide vestigingen investeren in aanvangsbegeleiding. Door de combinatie van ervaren en nieuwe leerkrachten bij parallelklassen, streeft het team in 't Klavertje 4 ook naar een informele professionalisering van nieuwe leerkrachten.
- Doeltreffendheid** De effecten en het rendement van de (externe) ondersteuning zijn zoals eerder aangegeven vaak weinig effectief. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de resultaten van technisch lezen en meten in de vestiging Leidstar. De leerlingenresultaten blijken nog niet betekenisvol vooruitgegaan te zijn. Het team investeerde hierin nochtans tijd en energie, maar het tijdpad en de gewenste resultaten waren/zijn onduidelijk. In 't Klavertje 4 remt de bijzonder complexe schoolcontext de doeltreffendheid van het professionaliseringsbeleid.
- Ontwikkeling** De feitelijke werking van Leidstar en 't Klavertje 4 als twee autonome scholen bevordert enerzijds de ontwikkelingsdynamiek van beide vestigingen; anderzijds blijven kansen onbenut om de krachten te bundelen en samen gelijkaardige problemen aan te pakken. In 't Klavertje 4 wordt de ontwikkeling geremd door een sterk wisselend team en de opeenvolging van directies de laatste jaren. Stilaan groeit een zekere gelijkgerichtheid en de hoop op meer stabiliteit. Voor beginnende leerkrachten of bij vervangingen ontwikkelen beide vestigingen een aanvangsbegeleidingstraject. De mate waarin de startende leerkrachten effectief opgevolgd en begeleid worden in de klaspraktijk staat aan het begin van een ontwikkelingsproces.

4.2 Sociale en emotionele begeleiding

- Doelgerichtheid** Beide vestigingen geven aan dat de sociale en emotionele begeleiding van de leerlingen een centrale plaats krijgt op school. Zij beschikken beide over een ruim aantal zorglestijden dat zij inzetten op leerling-, klas- en schoolniveau. De vestiging Leidstar introduceerde een specifiek programma gericht op de sociale en emotionele ontwikkeling van de leerlingen. Met onder meer een projectweek en een visuele voorstelling in de klassen worden de leerlingen geënthousiasmeerd en krijgt het programma inhoud. De leerlingen passen de methodiek toe bij het onderling oplossen van conflicten. Ze evalueren de toepassing ervan bij zichzelf op hun rapport. In de vestiging 't Klavertje 4 vormen een aantal slogans de rode draad om de sociale en emotionele ontwikkeling op te bouwen en te ondersteunen. Momenteel is deze werking wat afgezwakt. Op klasniveau maakt elke leerkracht geregeld tijd voor gesprekken over sociale en emotionele onderwerpen en problemen. Deze aanpak ondersteunt vooral het remediërend aspect van de sociale en emotionele begeleiding.
- Ondersteuning** De school streeft naar een aangenaam leef- en leerklimaat. Zo wil zij onder meer het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen stimuleren. Beide vestigingen investeren doelgericht in ouderparticipatie en in de constructieve communicatie met de ouders. Vanuit die dialoog zoekt het schoolteam in samenspraak met de ouders naar oorzaken en oplossingen bij sociaal-emotionele problemen. De opvolging van de ontwikkeling van de leerlingen maakt dat het schoolteam zowel preventief als bij problemen in ondersteuning voorziet. Naast de directies heeft ook een lid van de respectieve zorgteams een expliciete opdracht ter zake. Zij voeren geregeld gesprekken met leerlingen die het moeilijk hebben, thuis of op school. Nieuwe leerkrachten zijn soms weinig vertrouwd met de leef- en belevingswereld van hun leerlingen. Dat kan een empathische houding en aanpak belemmeren. De vestiging 't Klavertje 4 reorganiseerde de speeltijden om conflicten te voorkomen.
- Doeltreffendheid** De specifieke schoolcontext noodzaakt de expliciete aandacht voor de sociale en emotionele begeleiding van de kinderen. De huidige initiatieven zijn op zich waardevol maar kunnen nog aan doeltreffendheid winnen en kunnen nog verder uitgebouwd worden.
- Ontwikkeling** De opvolging van de sociale en emotionele ontwikkeling van de leerlingen gebeurt vrij intuïtief. Duidelijke criteria en afspraken ontbreken momenteel hoewel leraren expliciet aandacht besteden aan het welbevinden van de kinderen. Het team van 't Klavertje 4 kreeg tijdens een studiedag richtlijnen om te leren omgaan met grensoverschrijdend gedrag. Er zijn nog groeikansen in de ontwikkeling van een belonende en bevestigende houding van leerkrachten.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** Het schoolbestuur nam waardevolle initiatieven om beide vestigingen als autonome scholen te ontwikkelen. Die keuze werd echter nooit juridisch geoperationaliseerd en gemeld aan de administratie van het departement Onderwijs. Hierdoor bestaat er een discrepantie tussen de eigenlijke en de feitelijke situatie. Die onduidelijkheid leidt tot een weinig transparant personeelsbeheer. Tevens belemmert die bestending van de juridische situatie een goede onderwijsorganisatie.
- De aanstelling van een leidinggevende per basisschool bevordert de positieve dynamiek in beide scholen. Geleidelijk profileren beide scholen zich autonoom en concretiseren zij dit in een duidelijke visie met eigen accenten. De groeiende visie leidt stapsgewijs tot een meer doordacht onderwijskundig beleid. De nieuwe directeur van 't Klavertje 4 doet een beroep op de pedagogische begeleiding die de systematische ontwikkeling en het uitzetten van een degelijk beleid ondersteunt. Beide vestigingen investeren in een participatief beleid door het betrekken van een kernteam bij de beleidsvoorbereiding.
- In beide vestigingen is de aanstelling en de opvolging van nieuwe leerkrachten een tijdrovende en complexe opdracht. De directeur van 't Klavertje 4 kreeg sinds het begin van haar aanstelling te maken met verschillende crisissituaties met leerlingen, ouders en personeel. Desondanks slaagt ook zij er in om meer en meer een sfeer te creëren waarin de teamleden samen school willen maken.
- Visieontwikkeling** Onder impuls van het zich geleidelijk ontwikkelende leiderschap nemen beide vestigingen initiatieven om vanuit het pedagogisch project de eigen visie van de school duidelijker vorm te geven. Tevens actualiseert het schoolteam het schoolwerkplan. De inhoudelijke en organisatorische afspraken worden geformaliseerd. De geregelde instroom van nieuwe leerkrachten leidt tot de invoering van een gestructureerde aanvangsbegeleiding.
- Rekening houdend met de schoolcontext investeren beide vestigingen in diverse initiatieven om zich meer en meer tot een brede school te ontwikkelen.
- Besluitvorming** Het engagement van leerkrachten en van de beide kernteams en zorgteams bevordert de participatieve besluitvorming. Zowel informele als formele overlegmomenten leiden in toenemende mate tot onderlinge afstemming en bijsturingen waar nodig.
- Kwaliteitszorg** Beide vestigingen bevinden zich in een ontwikkelingsproces. Beide directeurs investeren in de optimalisering van de onderwijskundige en organisatorische werking. Er zijn al enkele waardevolle initiatieven met aanzetten voor kwaliteitsverbetering. Er is nog geen systematisch output- en outcomesbeleid waardoor de doelgerichtheid en de effectiviteit nog groeikansen hebben.
- Talenbeleid** In vestiging Leidstar is er een start gemaakt van een talenbeleid. Twee teamleden volgden een opleiding tot taalbeleidsexpert. Dat leidde tot de oprichting van een werkgroep en de ontwikkeling van een visie inzake het omgaan met de anderstaligheid van leerlingen en hun ouders. Vooral door problemen in de continuïteit van het team en directies is dit proces in 't Klavertje 4 vertraagd. Daar groeit nu het bewustzijn dat het onderwijs in Nederlands anders aangepakt moet worden. De principes van taalvaardigheidsonderwijs zijn niet algemeen gekend.

GOK- en zorgbeleid Het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school is gebaseerd op de analyse van data die de noden van enkele leerlingen(groepen) in kaart brengt. De school heeft een veeleer beperkte visie over de wijze waarop ze haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid vorm wil geven. De vooropgestelde doelen zijn weinig operationeel geformuleerd en de acties sluiten beperkt aan bij de noden van de leerlingen.

De schoolorganisatie zorgt er in beperkte mate voor dat het team de vooropgestelde doelen binnen het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid bereikt.

De acties (op leerling-, leerkrachten- en schoolniveau) die de school uitwerkt, sluiten gedeeltelijk aan op de vooropgestelde doelen.

De school heeft in beperkte mate zicht op de effecten van haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid.

De school heeft in haar professionaliseringsbeleid aandacht voor de deskundigheidsbevordering van een beperkt aantal teamleden (beperkt tot het leiderschap, de zorgcoördinator, het zorgteam) met het oog op een schooleigen zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het leerplangericht onderwijs in lichamelijke opvoeding in de vestiging Leidstar.
- De permanente en ontwikkelingsgerichte leerlingenevaluatie voor lichamelijke opvoeding in de vestiging Leidstar.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De structuren die het zorgbeleid ondersteunen.
- De initiatieven voor meer ouderbetrokkenheid.
- De systematische peiling naar nascholingsbehoeften.
- De implementatie van het preventief programma voor de sociaal-emotionele ontwikkeling in de vestiging Leidstar.

Wat betreft het algemeen beleid

- De inspanningen om tot een stabiel team te komen dat gelijkgericht functioneert in vestiging 't Klavertje 4.
- De investering in een participatief beleid met kernteams die de beleidskeuzes mee bepalen.
- De uitbouw van een brede school.
- De verankering van de onderwijskundige en organisatorische werking in een schoolwerkplan.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De lesblokken van twee lestijden lichamelijke opvoeding aan jonge leerlingen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De aandacht voor de doeltreffendheid van gekozen acties.
- Hernieuwde aandacht voor het preventieve luik van de sociale en emotionele ontwikkeling van de leerlingen in 't Klavertje 4.

Wat betreft het algemeen beleid

- Juridische transparantie voor de opdracht van de directies van beide vestigingsplaatsen.
- Een systematische interne kwaliteitszorg op basis van een output- en outcomesbeleid.
- De opvolging van de (klas)praktijk.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De noodzakelijke maatregelen om de organisatie bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne te verbeteren.
- De infrastructuur en de noodzakelijke toestellen en materialen voor lichamelijke opvoeding in vestigingsplaats Leidstar.
- Het bereiken van de eindtermen lichamelijke opvoeding met leerplangericht onderwijs in de vestigingsplaats 't Klavertje 4.
- Het bereiken van de eindtermen Nederlands met leerplangericht onderwijs afgestemd op de leerlingenkenmerken.
- Het bereiken van de eindtermen wiskunde met leerplangericht onderwijs.

Wat betreft de regelgeving

- De voorgeschreven procedure respecteren die leidt tot het afleveren van een getuigschrift (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998).
- De bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift bewaren (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998).
- De voorgeschreven procedure respecteren die leidt tot het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschrift krijgen (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998).

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'
 - * voor het **lager onderwijs** omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor lichamelijke opvoeding, Nederlands, wiskunde.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **25-04-2017** opnieuw een controle uit.

8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Het inspectieteam stelde volgende inbreuk(en) vast:

Doordat het juridisch en het feitelijk leiderschap van elkaar verschillen is de ondertekening van de getuigschriften, van de lijsten, notulen en dossiers en van de attesten van de leerlingen van de vestigingsplaats Leidstar niet correct. De directie die juridisch verantwoordelijk is, neemt bovendien geen deel aan de beraadslaging over deze leerlingen.

Om deze inbreuk(en) op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **25-04-2017** opnieuw een controle uit.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Ann BRYs de inspecteur-verslaggever	Nadia Berhmoun de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	